

بررسی مفهوم «نفوذ» در اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

رضا دوستدار^۱

صفی‌اله ذوقی^۲

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر در صدد است معنا، چیستی، چرایی و انواع نفوذ را در اندیشه رهبر معظم انقلاب (دامت برکاته) مورد مطالعه و بررسی قرار دهد و ابعاد مختلف موضوع را از منظر ایشان واکاوی کند؛ بنابراین سؤالی که برای این پژوهش در نظر گرفته شده و به آن پاسخ داده خواهد شد، این است که: نفوذ در اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای چه مفهومی دارد؟

روش تحقیق: تحقیق حاضر، با روش کیفی و از نوع تحلیل مضمون (تحلیل تماتیک) به شیوه مضامین شبکه‌ای انجام یافته است. جامعه آماری در این تحقیق شامل تمامی سخنرانی‌هایی است که حضرت آیت الله خامنه‌ای از سال ۱۳۶۸ تا سال ۱۳۹۷ در مورد نفوذ ایراد نموده‌اند؛ روش گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای با ابزار فیش برداری و مراجعه به منابع دست‌اول، یعنی سخنرانی‌های مقام معظم رهبری، موجود در سایت ایشان است و یافته‌ها، به شیوه تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفته است.

یافته‌ها و نتیجه‌گیری: نفوذ دشمن به صورت همه‌جانبه است. به‌طور کلی نفوذ شامل انواع مختلف نفوذ فرهنگی، نفوذ سیاسی، نفوذ امنیتی و نفوذ اقتصادی است. در رابطه با شیوه‌های نفوذ دشمن، مهم‌ترین شیوه، رخنه در کشور از طریق رخنه در دستگاه‌های دولتی و خصوصی، به صورت شخصی یا جمعی و در انواع مختلف نفوذ، است. هدف نفوذ دشمن را می‌توان به‌طور کلی در مفهوم نابودی خلاصه کرد. همچنین انگیزه اصلی نفوذ را می‌توان سلطه و ادامه تجربه تاریخی استکبار و استثمار دانست. راهکارهای مقابله با نفوذ دشمن، از دیدگاه مقام معظم رهبری، افزایش آگاهی، هوشیاری و شناخت نقشه نفوذ دشمن در ابعاد فرهنگی، سیاسی، امنیتی و اقتصادی است.

واژه‌های کلیدی: نفوذ، بیانات رهبری، نفوذ فرهنگی، نفوذ سیاسی، نفوذ امنیتی، نفوذ اقتصادی.

۱. استادیار و عضو هیئت علمی پژوهشگاه علوم انتظامی و مطالعات اجتماعی ناجا (نویسنده مسئول) rezadoustdar@gmail.com

۲. کارشناس ارشد علوم سیاسی دانشگاه آزاد، واحد تهران جنوب.

۱- مقدمه

اندیشه‌های سیاسی بر پایه مبانی خاصی استوارند؛ اندیشمندان سیاسی در چارچوب این مبانی که همواره ریشه در دین یا مکتب خاصی دارند، به ارائه نظرات خود می‌پردازند (علی‌میرادی و گروهی، ۱۳۹۳: ۲۱). مطالعه و بررسی بیانات و مکتوبات آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) در مقام تبیین ابعاد، اهداف و رسالت‌های دین و حکومت دینی و رهبران جامع اسلامی، نشانگر آن است که ایشان بر این باورند که دین، منظومه به هم پیوسته و هدفمند از نظام‌های فکری در ابعاد مختلف زندگی بشری است و آموزه‌های دینی، همه عرصه‌های رفتاری و معنوی حیات آدمی را دربرمی‌گیرد. در جای جای کلام ایشان می‌توان ردپای این نگاه نظام‌واره به دین را پی گرفت؛ نظام‌هایی چون نظام معرفتی، تربیتی، اخلاقی، سیاسی، اجتماعی، اقتصادی، حقوقی و قضایی. پس به‌عنوان فقیه دین‌شناس و رهبر اسلامی جامع‌نگر که در پی تشکیل ساختار مدنی جامعه اسلامی و مدینه فاضله است، با اعتقاد به جامعیت دین، تفکر الهی را برخوردار از ساختارها و نظام‌های چندگانه سیاسی، اقتصادی، اخلاقی و... می‌داند (خسروپناه، ۱۳۹۶: ۵۹).

تصدی دو دوره اداره کشور در مقام ریاست جمهوری در شرایط سخت اوایل انقلاب اسلامی، مسئولیت مستقیم ایشان در دفاع مقدس، عضویت در شورای انقلاب و حدود سه دهه رهبری انقلاب اسلامی، اندیشه سیاسی معظم له را به مثابه نظام‌نامه انقلاب اسلامی قرار داده است. جامعیت اندیشه سیاسی ایشان در حوزه‌های فقهی، فلسفی، کلامی، اخلاقی، جامعه‌شناختی و روابط بین‌الملل که با عمل سیاسی تکمیل شده است، از ویژگی‌های اندیشه سیاسی ایشان است (مهاجرنیا، ۱۳۹۳: ۲۴). آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) رهبر جامعه اسلامی و دارای تفکری با رویکرد الهی و جامع‌نگر به دین اسلام، همراه با بصیرت نسبت به شرایط جوامع اسلامی در دهه‌های اخیر هستند. ایشان راه نجات جوامع اسلامی را استقامت در برابر استکبار جهانی می‌داند. نفوذ در اندیشه سیاسی ایشان، افزون بر اینکه یک مفهوم فرهنگی است، در حوزه‌های اقتصادی، سیاسی و امنیتی نیز کاربرد دارد. نفوذ یک مفهوم چندبعدی است و در اندیشه ایشان به صورت مکرر استفاده شده است و به‌عنوان

یک مفهوم اساسی و محوری در شناخت اندیشه سیاسی ایشان ضرورت دارد. با توجه به اهمیت و جایگاه مسئله نفوذ در بیانات آیت‌الله خامنه‌ای و نیز پیامدهای مخرب آن از طریق تهدیدات نرم و نیز گستره اهداف داخلی و بین‌المللی آن، تبیین و تحلیل مفهوم نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای ضرورت دارد.

به‌طور کلی تحقیق حاضر بر آن است که دغدغه آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) را به‌صورت نظام‌مند و مکتوب برای اقشار مختلف جامعه تبیین نماید. در واقع، این تحقیق می‌خواهد از طریق درک مفهوم نفوذ در اندیشه آیت‌الله خامنه‌ای، چستی و ابعاد موضوع را، هم برای مردم و هم برای مسئولان در قالب مسئله و دغدغه رهبری مطرح نماید، به‌طوری‌که در جوانب و آثار موضوع تأمل کنند و اقدامات لازم را برای مقابله با نفوذ انجام دهند. بر این اساس، تحقیق حاضر به‌دنبال شناسایی مفهوم نفوذ، با هدف شناخت مفهوم و معنای نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای و پاسخگویی به این پرسش اصلی است که معنا و مفهوم نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای چیست؟

پرسش‌هایی که در راستای پرسش اصلی پژوهش این پژوهش قرار دارند و به آن پاسخ داده خواهد شد، عبارت‌اند از:

- * انگیزه‌های نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای کدام‌اند؟
 - * انواع و ابعاد نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای کدام‌اند؟
 - * شیوه‌های نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای کدام‌اند؟
 - * آثار نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای چیست؟
 - * راهکارها و روش‌های مقابله با نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای کدام‌اند؟
- با توجه به اینکه یکی از موانع اصلی برای تحقق اهداف راهبردی، نقشه‌ها و برنامه‌های دشمن است، شناخت نقشه راه و اهداف راهبردی دشمن، به تحلیل‌گران راهبردی، امکان شناخت موانعی را می‌دهد که دشمن در آینده ایجاد خواهد کرد؛ بنابراین، تحلیل‌گران می‌توانند از طریق برنامه‌ریزی و تدبیر، با موانع و مشکلات مواجه شوند. همچنین، شناخت

دقیق نقشه راه دشمن، امکان هر نوع ابتکار عمل و پیش دستی را از دشمن سلب می کند و در مقابل، امکان برطرف ساختن نقاط آسیب پذیر، و نیز مقاوم سازی را در اختیار تصمیم گیران کشور قرار می دهد (محمدی لرد، ۱۳۹۲: ۲۵).

۲- مبانی نظری

«نفوذ» از جمله موضوعاتی است که به دلیل اهمیت و آثار آن، ظرفیت تحقیق و پژوهش های گسترده و جدیدی را در خود دارد. به همین دلیل است که بسیاری از پژوهشگران در مورد آن، اقدام به تحقیق و مذاقه نموده اند؛ اما متأسفانه در کارهای پژوهشی صورت گرفته، مفهوم و جایگاه نفوذ در اندیشه سیاسی رهبر معظم انقلاب (مدظله العالی)، مغفول مانده است.

حضرت آیت الله خامنه ای بیان نموده اند که در جریان نفوذ، دشمنان در موضوعات مختلف، افراد و نیروهای متخصص خود را به کار می گیرند و «از همه طرق هم استفاده می کنند و آدم های گوناگونی هم دارند؛ استاد دانشگاه هم دارند، فعال دانشجویی هم دارند، نخبه فکری و علمی هم دارند؛ همه جور آدمی برای ایجاد این رخنه ها هستند. برادران در سطوح مختلف سپاه بایستی این آمادگی را و این اقتدار منطقی را داشته باشند»^۱.

در راهبرد مقابله با دشمن، گام نخست، شناخت مناسب از دشمن و راهها و نقشه های او برای نفوذ در ملت ها و ایجاد اختلاف در آنان است: «امروز تبلیغات استکبار جهانی، از جمله چیزهایی که بر آن تمرکز می کند، همین وجود اختلافات در داخل کشور است. یک عده ای پیش خدا باید جواب بدهند؛ پیش خدا جواب بدهند که کاری بکنند که دشمن از او برداشت تفرق بکند در داخل کشور و جری بشود. مسئله این است که دشمن را بشناسیم؛ ترفند دشمن را بفهمیم؛ بدانیم که چه داریم می گوئیم و دشمن چگونه ممکن است از هر کلمه ما استفاده بکند و جری بشود، تشویق بشود، روحیه پیدا کند و راهها را برای دخالت

خود، نفوذ خود، باز کند». به همین دلیل باید در مقابل دشمن مقاومت کرد.^۲

۱. بیانات آیت الله خامنه ای «مدظله العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۶/۲۵

۲. بیانات آیت الله خامنه ای «مدظله العالی» در دیدار مردم به مناسبت عید غدیر. ۱۳۸۸/۰۹/۱۵

«دشمن‌شناسی»، «نفوذ دشمن»، «بیداری برابر دشمن» و «دشمن درونی و بیرونی» از جمله موضوعاتی است که رهبر معظم انقلاب از مدت‌ها پیش بر آن‌ها تأکید کرده و مردم و مسئولان نظام را نسبت به آن‌ها توجه داده‌اند؛ اما ایشان در سال ۹۴ توجه ویژه‌ای به موضوع «نفوذ دشمن» داشته و کلیدواژه «نفوذ» از پر تکرارترین کلیدواژه‌های مورد استفاده رهبر معظم انقلاب در این سال بوده است؛ حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در ۱۲ دیدار از دیدارهای این سال (از فروردین تا آذر ۹۴) به این موضوع پرداخته و ابعاد مختلف آن را برای مردم و مسئولان نظام شرح داده‌اند.

ایشان در یکی از دیدارهای خود درباره هدف نفوذ دشمن فرمودند: می‌خواهند «افرادی را که می‌توانند در جامعه اثرگذار باشند، بکشانند به سمت مورد نظر خودشان. سمت مورد نظر عبارت است از تغییر باورها، تغییر آرمان‌ها، تغییر نگاه‌ها، تغییر سبک زندگی؛ کاری کنند که این شخصی که تحت تأثیر نفوذ قرار گرفته، همان چیزی را فکر کند که آن آمریکایی فکر می‌کند؛ کاری کنند که شما همان‌جوری نگاه کنی به مسئله، همان‌جوری تشخیص بدهی که آن مأمور عالی‌رتبه سیا تشخیص می‌دهد؛ در نتیجه همان چیزی را بخواهی که او می‌خواهد؛ بنابراین خیال او آسوده است؛ بدون اینکه لازم باشد خودش را به خطر بیندازد و وارد عرصه بشود، شما برای او داری کار می‌کنی؛ هدف نفوذ این است؛ نفوذ جریانی، نفوذ شبکه‌ای، نفوذ گسترده؛ نه موردی. اگر این نفوذ نسبت به اشخاصی انجام بگیرد که این‌ها در سرنوشت کشور، سیاست کشور، آینده کشور تأثیری دارند، شما ببینید چه اتفاقی می‌افتد؟ آرمان‌ها تغییر پیدا خواهند کرد، ارزش‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، خواست‌ها تغییر پیدا خواهد کرد، باورها تغییر پیدا خواهد کرد»^۱.

سخنان این روزهای آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) زنگ هشدار بود برای همه و به‌ویژه طرفداران مذاکره با آمریکا و کسانی که از موفقیت در مذاکرات هسته‌ای دم می‌زنند و این موفقیت را مبنای مذاکرات در مسائل دیگر می‌دانند. نه فقط زنگ هشدار، بلکه دستور اکید بر

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج. ۱۳۹۴/۰۹/۰۴

ممنوع بودن مذاکره با آمریکا «مذاکره با آمریکا ممنوع است به خاطر مضرات بی شماری که دارد و منفعتی که اصلاً ندارد».^۱

آنچه مهم است و نسبت به آن باید دقت و تأمل صورت گیرد، دلیل این ممنوعیت است که همان گونه که معظم له فرمودند، علت همانا مسئله نفوذ آمریکاست «اینکه با مذاکره با آمریکا مخالفیم علتی دارد؛ مذاکره آمریکا با جمهوری اسلامی یعنی نفوذ. می خواهند راه را باز کنند برای تحمیل».^۲

کشورهای اسلامی و به ویژه کشورهای حوزه خلیج فارس، در منطقه ای هستند که آمریکا در صدد نفوذ در آن ها است و نقشه ای با دو پایه و رکن برای آن طراحی شده است «نقشه این دشمن در این منطقه عمدتاً بر دو پایه استوار است - البته شعب زیادی دارد لکن عمده، این دوتا است - یکی عبارت است از ایجاد اختلاف، دومی عبارت است از نفوذ. این، اساس نقشه دشمن در این منطقه است: ایجاد اختلاف؛ اختلاف بین دولت ها و بعد اختلاف بین ملت ها، که خطرناک تر از اختلاف دولت ها، اختلاف ملت ها است؛ یعنی دل های ملت ها را نسبت به یکدیگر چرکین کنند و عصبیت بیافرینند؛ با نام های مختلف؛ حالا یک وقت مسئله پان ایرانیسم و پان عربیسم و پان ترکیسم و این حرف ها بود، یک روز هم مسئله سنی و شیعه و تکفیر و مانند این ها است؛ به هر عنوانی که بتوانند، ایجاد اختلاف می کنند. این یک قلم از کارهای این ها است که به شدت دارند روی این کار می کنند. ... نقشه دوم دشمن «نفوذ» است؛ می خواهند در کشورهای اسلامی و در کشورهای این منطقه، یک نفوذی به وجود بیاورند که تا ده ها سال ادامه داشته باشد. امروز آمریکا آبروی گذشته را در این منطقه ندارد؛ می خواهند این را بازسازی کنند».^۳

دشمن برای تحقق نفوذ در منطقه به ویژه در جمهوری اسلامی ایران، از شیوه های فراوانی بهره می گیرد و یکی از شیوه هایی که دشمن برای نفوذ در کشورمان به کار گرفته، رخنه از طریق

۱. بیانات آیت الله خامنه ای «مدظله العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۷/۱۵
۲. بیانات آیت الله خامنه ای «مدظله العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۷/۱۵
۳. بیانات آیت الله خامنه ای «مدظله العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم السلام. ۱۳۹۴/۵/۲۶

مذاکرات هسته‌ای بود. آیت‌الله خامنه‌ای در این باره می‌فرماید: «در کشور ما هم، قصدشان همین است؛ در ایران هم نیتشان این است. آن‌ها به خیال خودشان، در این جریان مذاکرات هسته‌ای - این توافقی که حالا، نه در اینجا هنوز تکلیفش معلوم است، نه در آمریکا؛ هم اینجا معلوم نیست که رد بشود یا قبول، هم آنجا معلوم نیست که رد بشود یا قبول - نیت آن‌ها این بود که از این مذاکرات و از این توافق، وسیله‌ای پیدا کنند برای نفوذ.^۱

حضرت آیت‌الله خامنه‌ای در بیانات خود به چرایی و علت نفوذ کشورهای زورگو به ویژه آمریکا اشاره می‌کند، ایشان می‌فرمایند: «شما تصور کنید آن روزی را که ایران در پیشرفت‌های مادی در سطح کشورهای پیشرفته امروز باشد؛ از لحاظ علم، از لحاظ فناوری، از لحاظ ثروت آفرینی. یک کشوری با این خصوصیات: با علم پیشرفته، با صنعت پیشرفته، با یک جمعیت ۱۵۰ میلیونی یا ۲۰۰ میلیونی، و با برخورداری از معنویت، یعنی دنبال سلطه نیست، دنبال زورگویی نیست، دنبال تحمیل حرف خودش به دیگران نیست، به مظلومین کمک می‌کند، و در مقابل گنده‌گویی‌های زورگوهای دنیا می‌ایستد؛ یک کشور این‌جوری را تصور کنید؛ ببینید این چقدر برای استکبار جهانی سنگین است! همه تلاش می‌کند که امروز می‌شود در مواجهه با جمهوری اسلامی، برای این است که چنین روزی پیش نیاید؛ برای این است که این آینده برای جمهوری اسلامی تحقق پیدا نکند: یک کشور پیشرفته و دارای همه شاخص‌های پیشرفتگی مادی و در عین حال برخوردار از معنویت، برخوردار از صفای معنوی، برخوردار از سبک زندگی اسلامی، برخوردار از برادری، وحدت ملی، هم‌افزایی ملی و بدون تعدی و تجاوز به دیگران؛ می‌خواهند چنین روزی برای ایران اسلامی پیش نیاید و همه فعالیت‌ها، همه تلاش‌ها، همه توطئه‌ها برای یک چنین چیزی است؛ دعوا این است. دعوا بر سر این است که اگر یک کشور اسلامی با این خصوصیات به وجود بیاید، بساط استکبار برچیده است، بساط کفر برچیده است. کشوری که بتواند این جور پیشرفت بکند، این جور ظواهر مادی را برای خودش تأمین

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام. ۱۳۹۴/۵/۲۶

بکند، در عین حال متکی به خدای متعال، ذاکر الله، شاکر الله، عابد الله، ساجد الله و در مقابل احکام الهی تسلیم و خاضع باشد، می‌دانید چه جاذبه‌ای، چه مغناطیسی در دنیا درست می‌کند و چگونه دل‌های ملت‌ها را جذب می‌کند! می‌خواهند این پیش‌نیاید؛ دعوای سر این است. اگر با پیشرفت علمی ما مقابله می‌کنند، اگر با حضور سیاسی ما در کشورها مقابله می‌کنند - که صریحاً می‌گویند که ایران در منطقه نفوذ دارد، در کشورها نفوذ دارد، روی ملت‌ها نفوذ دارد - اگر این فشارهای اقتصادی را وارد می‌کنند، برای این است که چنین وضعی پیش نیاید؛ چنین روزی پیش نیاید»^۱.

«یکی از راه‌های ورود و نفوذ، ایجاد خلل در باورها است؛ باور انقلابی، باور دینی. در معرفت‌های انقلابی و دینی اختلال ایجاد می‌کنند؛ رخنه کردن در این‌ها است؛ و از همه طرق هم استفاده می‌کنند و آدم‌های گوناگونی هم دارند؛ استاد دانشگاه هم دارند، فعال دانشجویی هم دارند، نخبه فکری و علمی هم دارند؛ همه جور آدمی برای ایجاد این رخنه‌ها هستند»^۲.

دشمنی دشمن نه قابل انکار است و نه امری موهوم، بلکه صفتی است پایدار؛ و چنین صفتی است که موجب می‌شود از هر راهی برای نفوذ استفاده تام ببرند و هرگونه راهکاری را پیش روی خود بگذارند از جمله مذاکره؛ آیت‌الله خامنه‌ای در این زمینه می‌فرماید: «آمریکا دشمنی خودش را پنهان هم نمی‌کند. بله تقسیم وظایف می‌کنند؛ یکی لبخند میزند، یکی مصوبه علیه جمهوری اسلامی تهیه می‌کند و دنبال می‌کند؛ این به نحوی تقسیم وظایف است. دنبال چیزی به نام مذاکره با ایران‌اند؛ [اما] مذاکره بهانه است، مذاکره وسیله‌ای برای نفوذ است، مذاکره وسیله‌ای برای تحمیل خواست‌ها است. ما فقط در قضیه هسته‌ای به دلایل مشخصی که مکرر هم این دلایل را ذکر کرده‌ایم، موافقت کردیم بروند مذاکره کنند؛ خوب مذاکره کردند. بحمدالله مذاکره‌کنندگان ما هم در این عرصه خوب ظاهر شدند؛ اما در عرصه‌های دیگر ما اجازه مذاکره ندادیم و با آمریکا مذاکره نمی‌کنیم؛ با همه دنیا ما مذاکره

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری. ۱۳۹۴/۶/۱۲

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۶/۲۵

می‌کنیم، [اما] با آمریکا نمی‌کنیم. ما اهل مذاکره‌ایم، اهل تفاهیمیم؛ هم مذاکرات در سطح دولت‌ها، هم مذاکرات در سطح اقوام، هم مذاکرات در سطح ادیان؛ ما اهل مذاکره‌ایم و با همه مذاکره می‌کنیم جز با آمریکا؛ و البته رژیم صهیونیستی بجای خود محفوظ که اصل وجود رژیم صهیونیستی، وجود نامشروع و دولت جعلی است»^۱.

«نقشه دوم دشمن، نفوذ است؛ می‌خواهند در کشورهای اسلامی و در کشورهای این منطقه، یک نفوذی به وجود بیاورند که تا ده‌ها سال ادامه داشته باشد. امروز آمریکا آبروی گذشته را در این منطقه ندارد؛ می‌خواهند این را بازسازی کنند. در کشور ما هم قصدشان همین است؛ در ایران هم نیتشان این است... ما این راه را بستیم و این راه را به‌طور قاطع خواهیم بست؛ نه نفوذ اقتصادی آمریکایی‌ها را در کشورمان اجازه خواهیم داد، نه نفوذ سیاسی آن‌ها را، نه حضور سیاسی آن‌ها را، نه نفوذ فرهنگی آن‌ها را؛ با همه توان - که این توان هم بحمدالله امروز توان زیادی است - مقابله خواهیم کرد؛ اجازه نخواهیم داد»^۲.

«اما در این مذاکرات هسته‌ای فرصت‌هایی برای دشمن ایجاد شد: «در همین مذاکرات هسته‌ای، هر جا فرصت پیدا کردند یک نفوذی کردند؛ الحمدلله طرف ایرانی حواسش جمع بوده اما یک‌جایی بالاخره یک فرصت‌هایی آن‌ها پیدا کردند و یک حرکت مضر برای منافع ملی انجام دادند»^۳.

آیت‌الله خامنه‌ای زمینه‌های نفوذ را با توجه به اهمیتی که دارند، رتبه‌بندی کرده و نفوذ امنیتی و اقتصادی را در برابر نفوذ فرهنگی و سیاسی در مرتبه‌ای پایین‌تر قرار داده است: «امروز نفوذ دشمن یکی از تهدیدهای بزرگ است برای این کشور؛ دنبال نفوذند. نفوذ یعنی چه؟ نفوذ اقتصادی ممکن است، که البته کم‌اهمیت‌ترین آن نفوذ اقتصادی است؛ و ممکن است که جزو کم‌اهمیت‌ترین [هم] نفوذ امنیتی باشد. نفوذ امنیتی چیز کوچکی نیست اما در مقابل نفوذ فکری و فرهنگی و سیاسی، کم‌اهمیت است. نفوذ امنیتی عوامل خودش را

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۹۴/۶/۱۸.

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۳۹۴/۵/۲۶.

۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی، ۱۳۹۴/۷/۱۵.

دارد، مسئولین گوناگون - از جمله خود سپاه - جلوی نفوذ امنیتی دشمن را با کمال قدرت ان شاء الله می‌گیرند. دشمن سعی می‌کند در زمینه فرهنگی، باورهای جامعه را دگرگون کند؛ و آن باورهایی را که توانسته این جامعه را سرپا نگه دارد جابه‌جا کند، خدشه در آن‌ها وارد کند، اختلال و رخنه در آن‌ها به وجود بیاورد. خرج‌ها می‌کنند؛ میلیاردها خرج می‌کنند برای این مقصود؛ این رخنه و نفوذ فرهنگی است. نفوذ سیاسی هم این است که در مراکز تصمیم‌گیری، و اگر نشد تصمیم‌سازی، نفوذ بکنند. وقتی دستگاه‌های سیاسی و دستگاه‌های مدیریتی یک کشور تحت تأثیر دشمنان مستکبر قرار گرفت، آن وقت همه تصمیم‌گیری‌ها در این کشور بر طبق خواست و میل و اراده مستکبرین انجام خواهد گرفت؛ یعنی مجبور می‌شوند. وقتی یک کشوری تحت نفوذ سیاسی قرار گرفت، حرکت آن کشور، جهت‌گیری آن کشور در دستگاه‌های مدیریتی، بر طبق اراده آن‌ها است؛ آن‌ها هم همین را می‌خواهند. آن‌ها دوست نمی‌دارند که یک نفر از خودشان را بر یک کشوری مسلط بکنند، مثل آن چیزی که در اواخر قرن ۱۹ و اوایل قرن ۲۰ در هند این کار را کردند؛ از خودشان آنجا مأمور داشتند؛ یک نفر از انگلیس رئیس هند بود. امروز این امکان‌پذیر نیست؛ برای آن‌ها بهتر این است که از خود آن ملت کسانی در رأس آن کشور باشند که مثل آن‌ها فکر کنند، مثل آن‌ها اراده کنند، مثل آن‌ها و بر طبق مصالح آن‌ها تصمیم بگیرند؛ این نفوذ سیاسی است. [هدف این است که] در مراکز تصمیم‌گیری نفوذ کنند، اگر نتوانستند در مراکز تصمیم‌سازی [نفوذ کنند]؛ زیرا جاهایی هست که تصمیم‌سازی می‌کند. این‌ها کارهایی است که دشمن انجام می‌دهد^۱. برای مقابله با نفوذ، راهکارهای مختلفی را می‌توان از بیانات اخیر آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) احصا نمود، از جمله:

۱- آگاهی نسبت به فعالیت دشمن و تلاش برای ادامه حرکت خود ما ملت ایران، ما جوان‌ها، ما اهل ابتکار، ما علمای دین، ما روشنفکران دانشگاهی^۲.

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۶/۲۵

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری. ۱۳۹۴/۶/۱۲

۲- هوشیاری و صراحت در بیان مواضع انقلابی.^۱

۳- قوی کردن خود از طریق اقتصاد قوی، توسعه علم و حفظ روحیه انقلابی.^۲

۳- پیشینه تحقیق

در مورد «نفوذ» به صورت کلی تحقیقاتی به شرح زیر انجام شده است:

۱. نتایج یافته‌های طالعی حور و بهرامی (۱۳۹۶) در مقاله‌ای با عنوان: «راهبرد نفوذ ایالات متحده آمریکا و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر دیدگاه مقام معظم رهبری» نشان داد که آمریکا در طول این مدت راهبردها و سیاست‌های چندجانبه‌ای در ابعاد سیاسی، امنیتی، نظامی، اقتصادی و فرهنگی علیه ایران به کار گرفته است که این راهبردها موفقیت‌های زیادی را برای آن کشور به همراه نداشته است. راهبرد نفوذ آمریکا در ایران برای رسیدن به اهداف خود اگرچه در گذشته مطرح بوده است، بعد از توافق هسته‌ای بین ایران و گروه ۵+۱، آن کشور را به استفاده از راهبرد نفوذ، امیدوار کرده است.

۲. نتایج یافته‌های زارعی و بامری (۱۳۹۷) اشاره می‌کند که در دهه‌های اخیر آیت‌الله خامنه‌ای بارها به مسئله تهدیدات نرم دشمن اشاره فرموده‌اند و هدف دشمن را از تهدید نرم در کشور، فرهنگ و اخلاق اسلامی می‌دانند و معتقدند که دشمن می‌خواهد هرآنچه خود بپسندد به افکار و عقاید ملت ما منتقل کند.

۳. گوهری مقدم و کیانی مجاهد (۱۳۹۷) به این نتیجه رسیدند که دیپلماسی عمومی یکی از مهم‌ترین راهبردها و ابزارهای پیاده‌سازی نفوذ گفتمانی ایالات متحده در جمهوری اسلامی ایران است.

۴. نتایج یافته‌های پورکاوه دهکردی و صلواتیان (۱۳۹۶) نشان داد که مدل نهایی نفوذ که از بیانات رهبر معظم انقلاب به دست می‌آید به‌طور کلی شامل شش بخش «مقدمات نفوذ»، «روش‌های نفوذ»، «مقابله با نفوذ»، «زمینه‌سازان نفوذ»، «دامنه و وسعت نفوذ» و «نتایج نفوذ» است.

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۷/۱۵

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۷/۱۵

۶. نتایج یافته‌های حاتمی و طهماسبی‌پور (۱۳۹۴) نشان داد که ایشان مهم‌ترین خطر و احتمال آسیب برای نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران را از ناحیه غفلت نخبگان از موضوع فرهنگ و نفوذ فرهنگی دشمن در جامعه می‌دانند. این تأکیدات در آستانه توافق هسته‌ای در کلام معظم‌له، شدت بیشتری گرفت و ادبیاتی نوین پیش روی محققان گشود. عبارت نفوذ، در پی آمد کلید واژگانی همچون تهاجم فرهنگی، عملیات روانی، جنگ نرم، شیخون فرهنگی و ... لوازم و مستندات خود را به همراه دارد.

۷. نتایج یافته‌های احمدیان (۱۳۹۴) در تبیین ماهیت انواع نفوذ و رابطه آن‌ها با دستگاه چهار طیفی تهدید (با بهره‌گیری از دیدگاه‌ها و بیانات آیت‌الله خامنه‌ای پیرامون نفوذ دشمن، نشان داد که به‌طور کلی کارکرد انواع نفوذ اولاً تأمین اهداف چهار طیف تهدید به روشی دیگر (غیر از جنگ) و ثانیاً تمهید، تسهیل، تسریع و رفع موانع پیروزی در اعمال چهار نوع تهدید و جنگ است.

۸. ابراهیمی (۱۳۹۴) پیشنهاد کرده است که مسیر نفوذ دشمنان ناشی از خودبیگانگی و بی‌هویتی فرهنگی مبتنی بر اندیشه آیت‌الله خمینی (ره) و آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و دیگر صاحب‌نظران و اندیشه‌ورزان علوم انسانی و اجتماعی تبیین گردد و بر این اساس، راه‌های مبارزه با خودباختگی فرهنگی و نیز تحقق آرمان‌های اسلامی و انقلابی در قالب هویت بومی ارائه شود.

۹. نتایج یافته‌های دولتی و موسوی (۱۳۹۴) نشان داد که دشمن سعی دارد از راه‌های مختلف به جامعه هدف خود نفوذ کند. راه‌های نفوذ عبارت‌اند از: مرعوب ساختن مسئولان از آینده کشور، اختلال در فرایند تصمیم‌سازی مدیران، ستودن رفتار نادرست مسئولان، شایعه‌سازی، غافل کردن مسئولان از حقیقت سنن الهی (امداد و نصرت خداوند)، طرح دوستی، ایجاد تفرقه و ترویج اباحه‌گری.

۱۰. نتایج یافته‌های مرادی (۱۳۹۴) نشان داد نظام سلطه مترصد فرصتی است تا از فضای سیاسی و اقتصادی ناشی از برجام، بیشترین بهره‌برداری را نماید و طرح‌های خود را علیه

جمهوری اسلامی ایران تعمیق بخشد.

۱۱. نتایج یافته‌های فیض و همکارانش (۱۳۹۴) حاکی از آن است که جامعه نمونه این تحقیق (فرماندهان نظامی)، نسبت به موضوع نفوذ دشمن دارای سه الگوی ذهنی هستند که عبارت‌اند از نفوذ فرهنگی، نفوذ اقتصادی و نفوذ سیاسی - امنیتی.

۱۲. فیروزیان (۱۳۹۶) در مورد نفوذ با رویکرد قرآنی بیان کرده است که ایجاد اختلال در دستگاه ادراکی انسان، اصلی‌ترین کار ابلیس و شیاطین جنی است. شیاطین انسی و دستگاه‌های حاکم شیطانی نیز برای انحراف نظام اسلامی از ارزش‌های اسلامی و انقلابی در دستگاه محاسباتی مردم، مسئولان و نخبگان جامعه اسلامی نفوذ و در آن اختلال ایجاد می‌کنند.

۱۳. یافته‌های بابایی (۱۳۹۶) پیرامون نفوذ، نشان می‌دهد که نفوذ جریان دوطرفه‌ای است که به تناسب اهدافش مثبت و منفی است. از نظر قرآن، نفوذ منفی جریان‌هایی علیه حق به رهبری ابلیس استکباری است. «حصار فرهنگی» راهبردی است که قرآن برای مقابله با خطوات شیطانی معرفی کرده است.

۱۴. سعیدی (۱۳۹۵) در کتاب جریان‌شناسی نفوذ در انقلاب‌ها نشان داده که طرح مباحث تاریخی و سابقه نفوذ در انقلاب‌های گوناگون و ارائه مصادیق آن در پیشینه تاریخ ایران، و در ادامه طرح مسائل روز، به مخاطب کمک می‌کند تا به درک درستی از شرایط فعلی و مفهوم نفوذ دست یابد.

۱۵. خاتمی سبزواری (۱۳۹۶) به تبیین مفهوم نفوذ در آیات قرآن، راه‌های نفوذ فرهنگی، مصادیق نفوذ در عصر جدید و تطبیق این موضوع با فرمایشات آیت‌الله خامنه‌ای پرداخته است.

۴- روش‌شناسی تحقیق

یکی از روش‌های ساده و کارآمد تحلیل کیفی، تحلیل مضمون است. در واقع، تحلیل مضمون، اولین روش تحلیل کیفی است که پژوهشگران باید یاد بگیرند. این روش، مهارت‌های اساسی موردنیاز برای بسیاری از تحلیل‌های کیفی را فراهم می‌کند (هالوی و تودرس، ۲۰۰۳).

تحلیل مضمون، یکی از مهارت‌های عام و مشترک در تحلیل‌های کیفی است، به همین

1. Holloway and Todres.

دلیل، «بویاتزیس»^۱ (۱۹۹۸)، آن را نه روشی خاص بلکه ابزاری مناسب برای روش‌های مختلف، معرفی می‌کند. «ریان و برنارد»^۲ (۲۰۰۰) نیز کدگذاری مضامین را فرایند پیش‌نیاز تحلیل‌های اصلی و رایج کیفی، معرفی می‌کنند تا روشی منحصر به فرد و خاص؛ اما به عقیده «براون و کلارک»^۳ (۲۰۰۶)، تحلیل مضمون را باید روش ویژه‌ای در نظر گرفت که یکی از مزایای آن، انعطاف‌پذیری است.

«کینگ و هاروکس»^۴ فرایند تحلیل مضمونی را به شرح زیر ترسیم نموده است (کینگ و هاروکس، ۲۰۱۰: ۱۵۳).

مرحله اول- کدگذاری توصیفی: مطالعه دقیق متن، مشخص کردن بخش‌های مربوط و یادداشت‌گذاری در کنار آن‌ها، تعریف کدهای توصیفی، تکرار این فرایند برای هر متن و بازنگری کدهای توصیفی در حین پیشرفت.

مرحله دوم- کدگذاری تفسیری: خوشه‌بندی کدهای توصیفی، تفسیر معنای خوشه‌ها در ارتباط با سؤال پژوهش و حوزه مطالعاتی، به‌کارگیری کدهای تفسیری برای کل مجموعه داده‌ها. مرحله سوم- یکپارچه‌سازی از طریق مضامین فراگیر: استنتاج مضامین کلیدی برای مجموعه داده‌ها به‌عنوان یک کل، از طریق مدنظر قرار دادن مضامین تفسیری از موضع تئوریک و یا مقاصد عملیاتی پروژه تحقیقاتی، ایجاد نموداری برای نشان دادن روابط بین سطوح کدگذاری در تحلیل (آتراید استرلینگ، ۲۰۰۱: ۳۹۱).

روش انجام پژوهش حاضر، روش کیفی و تحلیل مضمون از نوع شبکه‌ای است، بدین ترتیب که با استفاده از شیوه استقرایی و کدگذاری توصیفی، تفسیری و یکپارچه‌سازی مفاهیم در سه مرحله: ۱. مضامین پایه‌ای، ۲. مضامین سازمان‌دهنده، و ۳. مضامین فراگیر، بیانات آیت‌الله خامنه‌ای، تحلیل مضمون شده و به‌صورت مضامین شبکه‌ای در قالب‌های نموداری و گرافیکی ارائه شده است.

1. Boyatzis.

2. Ryan and Bernard.

3. Braun and Clarke.

4. King and Horrocks.

5. Attride-Stirling.

جامعه آماری در این تحقیق شامل تمامی سخنرانی‌هایی است که حضرت آیت‌الله خامنه‌ای از سال ۱۳۶۸ تا سال ۱۳۹۷ در مورد نفوذ ایراد نموده‌اند؛ روش گردآوری اطلاعات، کتابخانه‌ای با ابزار فیش‌برداری و مراجعه به منابع دست‌اول، یعنی سخنرانی‌های مقام معظم رهبری، موجود در سایت ایشان است و یافته‌ها، به شیوه تحلیل مضمون مورد تحلیل قرار گرفته است.

۵- یافته‌های پژوهش

در این پژوهش، تحلیل مضمونی مفهوم نفوذ در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) با استناد به سایت رهبری و بیانات ایشان طی سال‌های ۱۳۶۸ تا ۱۳۹۷ انجام گرفته است. ابتدا بیانات رهبری در مورد نفوذ، کدگذاری شد و سپس مضامین سخنرانی‌ها در قالب الگوی مفهومی و تحلیلی ارائه گردید که با توجه به اهداف تحقیق شامل انواع و اشکال نفوذ، شیوه‌های نفوذ، آثار و پیامدهای نفوذ دشمن در کشور و راه‌های مقابله با نفوذ به صورت نموداری و درخت‌واره، در چهار شکل نفوذ شامل نفوذ فرهنگی، نفوذ سیاسی، نفوذ امنیتی و نفوذ اقتصادی است.

۵-۱- الگوی تحلیل مضمونی مفهوم نفوذ اقتصادی (مضامین فراگیر، سازمان‌دهنده و مضامین پایه‌ای):

شیوه‌های نفوذ اقتصادی دشمن: شیوه‌های نفوذ اقتصادی دشمن از طریق برجام^۱، شناخت نقطه ضعف‌های داخلی^۲، از طریق تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی‌های ضعیف در حوزه اقتصادی^۳، از طریق حقوق بشر^۴ به واسطه تجربه تاریخی استعمار و سلطه اقتصادی در طول تاریخ^۵، استمرار در نفوذ اقتصادی^۶ امکان‌پذیر می‌شود.

ابعاد نفوذ اقتصادی: ابعاد نفوذ اقتصادی دشمن از طریق ایجاد نابسامانی مالی و اقتصادی^۷،

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام. ۱۳۹۴/۵/۲۶

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت. ۱۳۹۷/۶/۷

۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار پنجاه‌هزار فرمانده بسیج سراسر کشور. ۱۳۹۲/۸/۲۹

۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم تنفیذ حکم ریاست‌جمهوری. ۱۳۷۲/۵/۱۲

۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمعی از دانشجویان. ۱۳۷۹/۹/۱۷

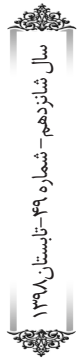
۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار ائمه جمعه و اقشار مختلف مردم. ۱۳۶۸/۸/۳

۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» دیدار وزیر، مدیران و کارکنان وزارت اطلاعات با رهبر انقلاب. ۱۳۹۷/۱/۲۹

سناریوسازی اقتصادی^۱، حمله اقتصادی^۲، حصر و تحریم اقتصادی^۳، شکل می‌گیرد. انگیزه‌های نفوذ اقتصادی دشمن: انگیزه نفوذ اقتصادی دشمن با هدف تقویت نفوذ جریانی^۴، سلطه اقتصادی^۵،^۶،^۷ و تسلط بر کشور^۸، از بین بردن انقلاب^۹ و بازگرداندن سلطه غرب و تثبیت مدل‌های نوسازی شده غربی^{۱۱}، در جمهوری اسلامی ایران است. آثار نفوذ اقتصادی دشمن: آثار نفوذ اقتصادی دشمن شامل حصر اقتصادی و تحریم^{۱۲} و تقویت فقر فزاینده^{۱۳} و نفوذ امنیتی در کشور^{۱۴} است.

راه‌های مقابله با نفوذ اقتصادی دشمن: راه‌های مقابله با نفوذ اقتصادی دشمن، هوشیاری^{۱۵}، شناخت نفوذ اقتصادی^{۱۶}، کشف نقشه دشمنان^{۱۷}، خنثی‌سازی نقشه نفوذ اقتصادی آنان^{۱۸} و داشتن روحیه جهادی^{۱۹} و اقدامات جهادی^{۲۰}، و اراده آهنین^{۲۱} در سازندگی اقتصادی^{۲۲} با ایجاد

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶
۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مردم قم، ۱۳۸۱/۱۰/۱۹
۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶
۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج. ۱۳۹۴/۹/۴
۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در آغاز گردهمایی ائمه جمعه سراسر کشور، ۱۳۷۴/۶/۲۰
۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای همایش مرحوم حاج آقا نورالله اصفهانی. ۱۳۸۴/۵/۱۵
۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای همایش مرحوم حاج آقا نورالله اصفهانی. ۱۳۸۴/۵/۱۵
۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم جشن تکلیف دانش‌آموزان، ۱۳۹۵/۹/۲۳
۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم بیست و نهمین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله)، ۱۳۹۷/۳/۱۴
۱۰. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت. ۱۳۸۷/۹/۲۴
۱۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶
۱۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶
۱۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۶/۲۵
۱۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۶/۲۵
۱۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت. ۱۳۹۴/۶/۴
۱۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام. ۱۳۹۲/۴/۳۰
۱۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی. ۱۳۹۶/۱۰/۶
۱۸. پیام آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» به گردهمایی جامعه اسلامی دانشجویان. ۱۳۸۱/۳/۱
۱۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت. ۱۳۹۷/۶/۷
۲۰. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس‌جمهور و اعضای هیئت دولت. ۱۳۹۷/۶/۷
۲۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام. ۱۳۹۴/۵/۲۶
۲۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در خطبه‌های نماز عید فطر. ۱۳۷۴/۱۲/۱

اقتصاد مقاومتی^۱، از طریق هم‌افزایی دستگاه‌های مسئول با مردم^۲ با هدف حفظ عزت فردی و اجتماعی کشور^۳ است.

بررسی مفهوم «نفوذ» در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

نمودار (۱) الگوی تحلیلی مضمونی نفوذ اقتصادی دشمن (مضامین فراگیر، سازمان‌دهنده و مضامین پایه‌ای) در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام، ۱۳۹۴/۰۵/۲۶.
 ۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام، ۱۳۹۳/۰۴/۱۶.
 ۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم بیست و سومین سالگرد رحلت امام خمینی (ره)، ۱۳۹۱/۰۳/۱۴.

۵-۲- الگوی تحلیلی مضمونی نفوذ سیاسی

جمع‌بندی مضامین نفوذ سیاسی (مضامین فراگیر، سازمان‌دهنده و مضامین پایه‌ای) بر اساس سؤالات تحقیق به شرح زیر است:

ابعاد نفوذ سیاسی: که شامل جنگ سیاسی^۱، توطئه دشمن^۲، تطمیع، تهدید و فریب^۳ است. شیوه نفوذ سیاسی دشمن: که از طریق مذاکره^۴، نفوذ شخصی^۵، نفوذ فرهنگی^۶، نفوذ در دستگاه‌های سیاسی و مدیریتی^۷، سفارت‌خانه‌ها^۸، سست کردن ایمان دینی و فکری نسل جوان^۹، فعالیت‌های تبلیغی^{۱۰} امکان‌پذیر می‌شود.

انگیزه نفوذ سیاسی دشمن: که با هدف سلطه سیاسی^{۱۱}، و^{۱۲} و از طریق تغییر باور به اسلام سیاسی^{۱۳}، از بین بردن نظام اعتقادات دینی و سیاسی^{۱۴}، تبعیت از خواست و اراده مستکبران^{۱۵}، ایجاد وابستگی^{۱۶}، بازگرداندن سلطه غرب و تثبیت مدل‌های نوسازی شده غربی^{۱۷}، تغییر رفتار جمهوری اسلامی در منطقه^{۱۸}، کسب قدرت سیاسی و نفوذ سیاسی^{۱۹}، محاصره کردن نظام

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمعی از ایثارگران و خانواده‌های شهدای استان کرمان. ۱۳۸۴/۲/۱۲
۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار خانواده‌های شهدا و ایثارگران خراسان. ۱۳۸۶/۲/۲۷
۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ترجمه خطبه عربی. ۱۳۹۰/۱۱/۱۴
۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و خانواده‌های آنان. ۱۵/۰۷/۱۳۹۴
۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان گردان‌های بسیج. ۱۳۹۴/۹/۴
۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری. ۱۳۹۴/۱۲/۲۰
۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۶/۲۵
۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار دانشجویان دانشگاه‌های استان یزد. ۱۳۸۶/۱۰/۱۳
۹. پیام به مناسبت برگزاری دومین کنگره جامعه اسلامی دانشجویان. ۱۳۷۷/۷/۸
۱۰. پیام به مناسبت برگزاری دومین کنگره جامعه اسلامی دانشجویان. ۱۳۷۷/۷/۸
۱۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم جشن تکلیف دانش‌آموزان. ۱۳۹۵/۹/۲۳
۱۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ترجمه خطبه عربی. ۱۳۹۰/۱۱/۱۴
۱۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری. ۱۳۹۴/۱۲/۲۰
۱۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای ستاد کنگره شهدای استان چهارمحال و بختیاری. ۱۳۹۴/۷/۱۳
۱۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۷/۲۵
۱۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶
۱۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶
۱۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت. ۱۳۸۷/۹/۲۴
۱۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای همایش مرحوم حاج آقا نورالله اصفهانی. ۱۳۸۴/۵/۱۵

جمهوری اسلامی، ساقط کردن رژیم، از بین بردن امنیت ملی، نفوذ در دولت و ارکان نظام (مجلس و شورای نگهبان)^۲ انجام می‌شود.

نمودار (۲) الگوی نفوذ سیاسی دشمن (مضامین فراگیر، سازمان‌دهنده و مضامین پایه‌ای) در اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری

۱. پیام آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» به گردهمایی جامعه اسلامی دانشجویان، ۱۳۸۱/۳/۱

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمعی از دانشجویان، ۱۳۷۹/۹/۱۷

۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در پی حادثه کوی دانشگاه تهران در سال ۷۸، ۱۳۷۸/۴/۲۱

۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمعی از ناشران، ۱۳۷۸/۲/۲۸

بررسی مفهوم «نفوذ» در اندیشه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

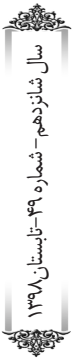

آثار نفوذ سیاسی: این آثار شامل انفعال کشور^۱، تحقیر ملت ایران^۲ و شکل نیافتن هویت اسلامی و مردمی^۳ است.

راه مقابله با نفوذ سیاسی دشمن: هوشیاری^۴ و بیداری^۵، در نطفه خفه کردن فتنه‌ها^۶، انتخاب فرد اصلح متدین و انقلابی^۷، حضور مردم در انتخابات^۸، نفی استکبار و قدرت‌های سلطه‌گر^۹، مقاومت در برابر استکبار^{۱۰}، حفظ عزت افراد و جامعه ایرانی^{۱۱}، اجازه حضور ندادن به دشمن در کشور^{۱۲}، مراقبت آگاهانه دولت و مردم در برابر دشمن^{۱۳}، استقلال‌طلبی^{۱۴} و انقلاب اسلامی^{۱۵} است.

۵-۳- الگوی تحلیل مضمونی نفوذ فرهنگی دشمن

ابعاد و اشکال نفوذ فرهنگی دشمن: شامل نفوذ فکری در جوانان و نوجوانان^{۱۶}، شایعه‌پراکنی^{۱۷}، جنگ نرم^{۱۸} و جنگ فرهنگی^{۱۹}.

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام. ۱۳۹۲/۴/۳۰
۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام. ۱۳۹۲/۴/۳۰
۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام. ۱۳۹۲/۴/۳۰
۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در پی حادثه کوی دانشگاه تهران در سال ۷۸. ۱۳۷۸/۴/۲۱
۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در خطبه‌های نماز جمعه تهران، ترجمه خطبه عربی. ۱۳۹۰/۱۱/۱۴
۶. پیام بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» به نشست سالیانه انجمن‌های اسلامی دانشجویان مستقل. ۱۳۸۱/۵/۲۲
۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اقشار مختلف مردم. ۱۳۸۶/۱۲/۲۲
۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اقشار مختلف مردم. ۱۳۸۶/۱۲/۲۲
۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت. ۱۳۸۷/۹/۲۴
۱۰. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اساتید و دانشجویان در دانشگاه علم و صنعت. ۱۳۸۷/۹/۲۴
۱۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم بیست و سومین سالگرد رحلت امام خمینی (رحمه‌الله). ۱۳۹۱/۳/۱۴
۱۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای مجمع جهانی اهل بیت علیهم‌السلام و اتحادیه رادیو و تلویزیون‌های اسلامی. ۱۳۹۴/۵/۲۶
۱۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مردم نجف‌آباد. ۱۳۹۴/۱۲/۵
۱۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی. ۱۳۹۶/۱۰/۶
۱۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فعالان بخش‌های اقتصادی کشور. ۱۳۹۰/۵/۲۶
۱۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم جشن تکلیف دانش‌آموزان. ۱۳۹۵/۹/۲۳
۱۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور. ۱۳۸۸/۹/۴
۱۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور. ۱۳۸۸/۹/۴
۱۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار دانشگاهیان سمنان. ۱۳۸۶/۸/۱۸

آثار نفوذ فرهنگی دشمن: از بین بردن امنیت ملی^۱، ضعف روحیه جهادی و ایثار^۲، حصار فرهنگی^۳ در کشور.

شیوه نفوذ فرهنگی دشمن: از طریق سند ۲۰۳۰^۴، فضای مجازی^۵ و ماهواره^۶، ارتباط دشمن با دانشگاه‌های کشور^۷، سست کردن تفکر نسل جوان و ایمان دینی آنان^۸، تبلیغات^۹، شایعه‌پراکنی^{۱۰}، سرگرم کردن جوانان به مسئله فساد^{۱۱}، سست کردن اعتقادات دینی و سیاسی بچه‌های حزب‌اللهی^{۱۲}، و رخنه در باورهای دینی و انقلابی^{۱۳}.

انگیزه نفوذ فرهنگی دشمن: انگیزه نفوذ فرهنگی دشمن با هدف تمرکز اصلی بر باورهای قلبی مردم^{۱۴}، نفوذ در ذهن، ایمان و عواطف مردم^{۱۵}، زیر سؤال بردن شهدا و اصل شهادت^{۱۶} و ایجاد وابستگی فرهنگی^{۱۷} است.

راه‌های مقابله با نفوذ فرهنگی دشمن: شناخت نقشه فرهنگی دشمن^{۱۸}، جهاد فرهنگی^{۱۹}.

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار سران و معتمدان عشایر کردستان. ۱۳۸۸/۲/۲۴

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام جمهوری اسلامی ایران. ۱۳۹۰/۱۰/۱۶

۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران. ۱۳۹۵/۵/۳۱

۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار معلمان و فرهنگیان. ۱۳۹۶/۲/۱۷

۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار ائمه جماعات مساجد استان تهران. ۱۳۹۵/۵/۳۱

۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمعی از ناشران. ۱۳۷۸/۲/۲۸

۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری. ۱۳۹۴/۱۲/۲۰

۸. پیام آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» به مناسبت برگزاری دومین کنگره جامعه اسلامی دانشجویان. ۱۳۷۷/۷/۸

۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در آغاز گردهمایی ائمه جمعه سراسر کشور. ۱۳۷۴/۶/۲۰

۱۰. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمع کثیری از بسیجیان کشور. ۱۳۸۸/۹/۴

۱۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مردم خرم‌آباد. ۱۳۷۰/۵/۳۰

۱۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای ستاد کنگره شهدای استان چهارمحال و بختیاری. ۱۳۹۴/۷/۱۳

۱۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی. ۱۳۹۴/۷/۲۵

۱۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در حرم مطهر رضوی. ۱۳۹۰/۱/۱

۱۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار جمعی از ناشران. ۱۳۷۸/۲/۲۸

۱۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶

۱۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در اجلاس بین‌المللی بیداری اسلامی. ۱۳۹۰/۶/۲۶

۱۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای شورای هماهنگی تبلیغات اسلامی. ۱۳۹۶/۱۰/۶

۱۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام. ۱۳۹۳/۴/۱۶

سال شانزدهم - شماره ۴۹ - تابستان ۱۳۹۸

نمودار (۳) الگوی نفوذ فرهنگی دشمن (مضامین فراگیر، سازمان دهنده و مضامین پایه ای)

در اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری

۵-۴- الگوی تحلیل مضمونی نفوذ امنیتی دشمن

جمع‌بندی الگوی تحلیل مضمونی نفوذ امنیتی دشمن (مضامین فراگیر، سازمان دهنده و مضامین پایه‌ای) با توجه به اهداف تحقیق به شرح زیر است:

انگیزه نفوذ امنیتی دشمن: نفوذ در مورد امنیت ملی^۱ ج.ا.ا.

روش‌های نفوذ امنیتی: رخنه در اعتقادات و ایمان مؤمنان^۲ به بهانه نظارت^۳ و از طریق مذاکره^۴.

آثار نفوذ امنیتی دشمن: حمله فرهنگی به دستگاه‌های حساس کشور^۵ که باعث ناامنی داخلی^۶ می‌شود.

ابعاد نفوذ امنیتی: یکی از مؤلفه‌های نفوذ امنیتی، نفوذ امنیتی قومیتی در منطقه کردنشین است.^۷

راه‌های مقابله با نفوذ امنیتی: آگاهی^۸ و هوشیاری، کشف نفوذ امنیتی^۹ و هم‌افزایی دستگاه‌های مسئول^{۱۰} برای مقابله با نفوذ امنیتی دشمن.

۱. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در پی حادثه کوی دانشگاه تهران. ۱۳۷۸/۴/۲۱

۲. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار سران و معتمدان عشایر کردستان. ۱۳۸۸/۲/۲۴

۳. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مداحان اهل بیت علیهم‌السلام. ۱۳۹۴/۱/۲۰

۴. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار فرماندهان و کارکنان نیروی دریایی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و خانواده‌های آنان. ۱۳۹۴/۷/۱۵

۵. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مردم قم. ۱۳۸۱/۱۰/۱۹

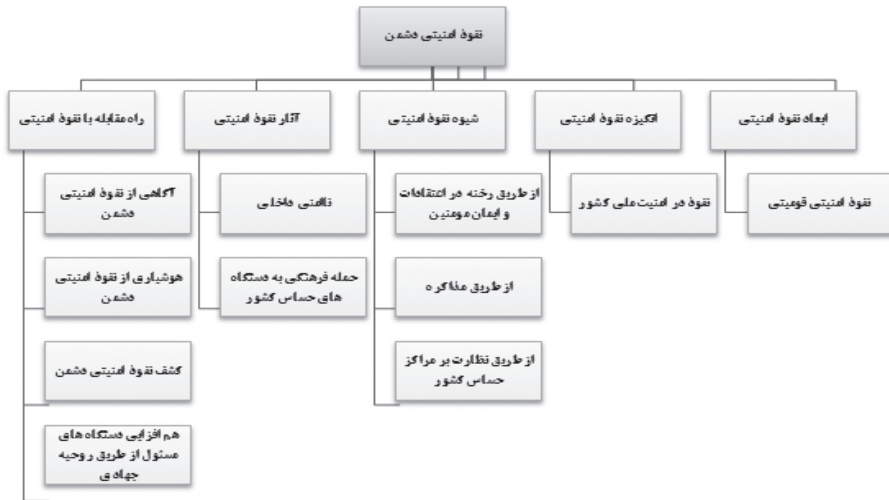
۶. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در مراسم دانش‌آموختگی دانشجویان دانشگاه علوم انتظامی. ۱۳۹۶/۶/۲۶

۷. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار اعضای ستاد کنگره گرامیداشت شهدای پیش‌مرگان مسلمان کرد. ۱۳۹۴/۲/۱۴

۸. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام و میهمانان کنفرانس وحدت اسلامی. ۱۳۹۲/۱۰/۲۹

۹. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار رئیس و اعضای مجلس خبرگان رهبری. ۱۳۹۴/۱۲/۲۰

۱۰. بیانات آیت‌الله خامنه‌ای «مدظله‌العالی» در دیدار مسئولان نظام. ۱۳۹۳/۴/۱۶

نمودار (۴) الگوی نفوذ امنیتی دشمن (مضامین فراگیر، سازمان دهنده و مضامین پایه‌ای) در اندیشه مقام معظم رهبری

۵-۵- الگوی نهایی نفوذ در اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی)

با توجه به اینکه هدف اصلی تحقیق، شناخت نفوذ در اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای (مدظله العالی) بود، به مهم‌ترین ابعاد نفوذ در اندیشه سیاسی آیت الله خامنه‌ای در پاسخ به انواع، شیوه، آثار و راهکارهای نفوذ در هر یک از ابعاد چهارگانه نفوذ اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و امنیتی همراه با الگو، اشاره شد. اکنون تجمیع تمامی الگوهای فوق با استفاده از تحلیل مضمون در جدول (۱) و نمودار (۵) ارائه می‌شود.

سال شانزدهم - شماره ۴۹ - تابستان ۱۳۹۸

جدول (۱) تحلیل مضمونی نفوذ بر اساس بیانات آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی)

مضامین فرآگیر	مضامین سازمان‌دهنده	مضامین پایه‌ای
نفوذ	سلطه (انگیزه نفوذ)	سلطه و ادامه تجربه تاریخی استکبار و استثمار اجنبی‌ها و کشورهای خارجی، بازگرداندن سلطه غرب و از بین بردن انقلاب اسلامی از طریق اجرای مدل‌های تثبیت‌شده غربی در حوزه‌های اقتصادی و سیاسی.
	رخنه (روش و شیوه نفوذ)	رخنه در دستگاه‌های دولتی و خصوصی، به صورت شخصی یا جمعی و در انواع و اشکال نفوذ.
	نابودی (آثار نفوذ)	نابودی دستاوردهای انقلاب اسلامی، نابودی امنیت ملی و داخلی کشور، افزایش وابستگی و شکاف طبقاتی در کشور و در نهایت تحقیر ملت ایران و از بین بردن اعتماد به نفس ملی.
	نفوذ همه‌جانبه (ابعاد نفوذ)	نفوذ امنیتی، نفوذ اقتصادی، نفوذ سیاسی، نفوذ فرهنگی
	مقاومت (راه‌های مقابله با نفوذ)	افزایش آگاهی، هوشیاری و شناخت نقشه نفوذ دشمن در ابعاد فرهنگی، سیاسی، امنیتی و اقتصادی از طریق خنثی‌سازی نقشه نفوذ دشمن با همت و مقاومت فرهنگی و اقتصادی و سیاسی و امنیتی و با اقدام جهادی

به‌طور خلاصه، در تحلیل مضمونی با استفاده از تکنیک اکتشافی و استقرایی، مفاهیم کیفی در پاسخ به سؤالات تحقیق به شرح زیر ارائه شده است. در یک نگاه کلی، در پاسخ به سؤالات فوق از منظر آیت‌الله خامنه‌ای (مدظله‌العالی) می‌توان گفت که انگیزه نفوذ دشمنان، «سلطه بر نظام ج.ا.ا» است. شیوه نفوذ دشمن از طریق «رخنه» است. آثار و پیامد این نفوذ، نابودی کشور و دستاوردهای چهل ساله انقلاب اسلامی ایران است. ابعاد نفوذ دشمن شامل نفوذ امنیتی، نفوذ اقتصادی، نفوذ سیاسی، نفوذ فرهنگی است؛ و راه مقابله با نفوذ دشمن، مقاومت است که در حوزه فرهنگ، فرهنگ مقاومت است و در حوزه اقتصادی، اقتصاد مقاومتی است و در حوزه سیاسی، استقلال‌طلبی و در حوزه امنیتی، هم‌افزایی نهادهای امنیتی در مقابل نفوذ دشمن است. در الگوی نهایی، خلاصه تمامی الگوها در پاسخ به سؤالات تحقیق به شرح زیر آمده است:

سال شانزدهم - شماره ۴۹ - تابستان ۱۳۹۸

نمودار (۵) بررسی مفهوم نفوذ (مضامین فراگیر، سازمان دهنده و مضامین پایه‌ای)

در اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری

آثار و پیامدهای نفوذ دشمن را می‌توان به صورت کلی در مفهوم «تابودی» شامل نابودی دستاوردهای انقلاب اسلامی، نابودی در امنیت ملی و داخلی کشور، افزایش وابستگی و ایجاد شکاف طبقاتی در کشور و در نهایت تحقیر ملت ایران و از بین بردن اعتماد به نفس ملی خلاصه نمود.

انگیزه اصلی نفوذ دشمن را می‌توان در سلطه و ادامه تجربه تاریخی استکبار و استثمار اجنبی‌ها و کشورهای خارجی از طریق بازگرداندن سلطه غرب و از بین بردن انقلاب اسلامی از طریق تثبیت مدل‌های تثبیت‌شده غربی در حوزه اقتصادی و سیاسی می‌توان خلاصه نمود.

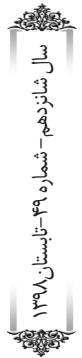
در پایان، راهکارهای مقابله با نفوذ دشمن را می‌توان افزایش آگاهی، هوشیاری و شناخت نقشه نفوذ دشمن در ابعاد فرهنگی، سیاسی، امنیتی و اقتصادی دانست که از طریق خنثی‌سازی نقشه نفوذ دشمن با همت و مقاومت فرهنگی و اقتصادی و سیاسی و امنیتی و با اقدام جهادی در این زمینه، میسر می‌شود.

بر اساس یافته‌های پژوهش، پیشنهاد می‌گردد، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری مناسب به‌منظور افزایش آگاهی و هوشیاری کارکنان سازمان در مورد شیوه‌های نفوذ فرهنگی، سیاسی، اقتصادی، امنیتی دشمن و راهبردهای مقابله با آن از طریق ابزارهای سمعی بصری و تبلیغاتی انجام پذیرد و همچنین توجه جدی و عملیاتی‌سازی اقتصاد مقاومتی در دستگاه‌های دولتی و خصوصی برای مقابله با نفوذ اقتصادی و تحریم اقتصادی دشمن انجام پذیرد.

منابع

- ابراهیمی، خدایار (۱۳۹۴). «نفوذ فرهنگی زمینه‌ساز سلطه همه‌جانبه دشمن با تأکید بر خودباختگی فرهنگی در اندیشه امام و رهبری». *فصلنامه مطالعات امنیت روانی*، شماره ۴۳، صص ۹۶-۱۲۷.
- احمدیان، علی‌اکبر (۱۳۹۴). «نظریه نفوذ»: تبیین ماهیت انواع نفوذ و رابطه آن‌ها با دستگاه چهار طیفی تهدید (با بهره‌گیری از دیدگاه‌ها و بیانات امام خامنه‌ای). *فصلنامه آفاق امنیت*، شماره ۲۸، صص ۳۵-۶۸.
- بابایی، محمدباقر (۱۳۹۶). «راهبرد مقابله با جریان نفوذ از منظر قرآن». *مجله سیاست دفاعی*، شماره ۹۸، صص ۱۶۳-۱۸۹.
- بیانات مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی). قابل دسترس در: www.khamenei.ir
- پورکاوه دهکردی، محمد و سیاوش صلواتیان (۱۳۹۶). «فرایند و سازوکار پروژه نفوذ بر مبنای دیدگاه مقام معظم رهبری». *فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی*، شماره ۵۰، صص ۱۱۷-۱۴۰.
- حاتمی، حمیدرضا و ملیحه طهماسبی پور (۱۳۹۴). «نفوذشناسی؛ بازخوانی اندیشه‌های مقام معظم رهبری (مدظله‌العالی)». *فصلنامه مطالعات عملیات روانی*، بهار و تابستان، شماره ۴۲، صص ۱۳۹-۱۵۶.
- خاتمی سبزواری، سیدجواد (۱۳۹۶). «واکاوی مسئله نفوذ فرهنگی در کلام مقام معظم رهبری با تکیه بر آیات قرآن». *فصلنامه فرهنگ در دانشگاه اسلامی*، سال هفتم، شماره ۲۵، صص ۵۵۱-۵۷۲.
- خسروپناه، عبدالحسین (۱۳۹۶). *منظومه فکری آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای*. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.
- دولتی، مجتبی و سید رضا موسوی (۱۳۹۴). «راهکارهای مقابله با جنگ نرم با تأکید بر نفوذ در قرآن کریم». *فصلنامه مطالعات امنیت روانی*، شماره ۴۲، صص ۷-۳۲.
- زارعی، غفار و مسلم بامری (۱۳۹۷). «راهبرد تهدیدات نرم دشمن و تأثیر آن بر استحاله فرهنگی با تأکید بر رهنمودهای مقام معظم رهبری». *مجله مهر*، شماره ۳۴، صص ۸۷-۱۰۳.

- سعیدی، علی (۱۳۹۵). *جریان‌شناسی نفوذ در انقلاب‌ها*. تهران: زمزم هدایت.
- طالعی حور، رهبر و رستم بهرامی (۱۳۹۶). «راهبرد نفوذ ایالات متحده آمریکا و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با تأکید بر دیدگاه مقام معظم رهبری». *فصلنامه مطالعات انقلاب اسلامی*، شماره ۴۸، صص ۷۱ - ۹۰.
- علیمرادی امان‌الله و زهرا گروهی (۱۳۹۳). «مبانی فقهی اندیشه سیاسی مقام معظم رهبری امام خامنه‌ای در مورد رابطه با آمریکا». *فصلنامه بصیرت و تربیت اسلامی*، سال یازدهم، شماره ۲۹، صص ۲۱ - ۵۰.
- فیروزیان، شبیر (۱۳۹۶). «تأملی قرآنی‌روایی در ویژگی‌ها و روش‌های نفوذ دشمن در دستگاه محاسباتی مردم و مسئولان نظام اسلامی». *مجله معرفت*، مهر ۱۳۹۶، شماره ۲۳۸، صص ۳۵ - ۴۵.
- فیض، داود و وحید شرفی و هادی آقایی و زهره محمدیاری (۱۳۹۴). «شناسایی ذهنیت افراد نسبت به نفوذ دشمن با استفاده از روش کیو». *مجله سیاست دفاعی*، شماره ۹۳، صص ۷۳ - ۱۰۰.
- گوهری مقدم، ابوذر و حامد کیانی مجاهد (۱۳۹۷). «نفوذ گفتمانی ایالات متحده آمریکا در جمهوری اسلامی ایران بر مبنای اندیشه‌های مقام معظم رهبری». *فصلنامه پژوهش‌های انقلاب اسلامی*، شماره ۲۴، صص ۹۵ - ۱۱۳.
- محمدی لرد، عبدالحمود (۱۳۹۲). «مدل تحلیل راهبردی در اندیشه مقام معظم رهبری». *فصلنامه مطالعات راهبردی*، سال شانزدهم، شماره ۶۲، صص ۸ - ۲۹.
- مرادی، عبدالله (۱۳۹۴). «پسابرجام؛ گزینه‌های راهبردی و الگوی نفوذ دشمن در جمهوری اسلامی». *فصلنامه مطالعات عملیات روانی*، شماره ۴۲، صص ۱۱۹ - ۱۳۸.
- مهاجرنیا، محسن (۱۳۹۳). *فلسفه سیاسی آیت‌الله خامنه‌ای*. تهران: پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه اسلامی.

- Attride-Stirling, J. (2001). "Thematic Networks: An Analytic Tool for Qualitative Research", *Qualitative Research*, Vol. 1, No. 3, Pp. 385-405.

- Boyatzis, R. E. (1998). Transforming qualitative information: Thematic analysis and code development, Sage.
- Braun, V. and Clarke, V. (2006). "Using thematic analysis in psychology". Qualitative Research in Psychology, Vol. 3, No. 2, Pp. 77-101.
- King, N. and Horrocks, C. (2010). Interviews in qualitative research. Los Angeles: SAGE
- Ryan, G. W. and Bernard, H. R. (2000). "Data Management and Analysis Methods". In Denzin, N. K. & Lincoln, Y. S. (Eds.), Handbook of qualitative research (Pp.769-802), Thousand Oaks, CA: Sage.